

หัตถ์เดิน

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “อาการทางกายที่เกิดจากระหว่างนั่งสมาธิ”

กราบนมัสการหลวงพ่อบุญ เป็นผู้ปฏิบัติใหม่ได้ประมาณสามเดือนครับ ครั้งละหนึ่ง ชั่วโมง เวลานั่งไปแล้วจะจับพุทโธได้สักพัก จะเกิดอาการทางกาย เช่น หาวแล้วน้ำตาไหล กลืนน้ำลาย รู้ตัวหลังเริ่มงอก็ยึดตัวขึ้นให้ตั้งตรง แต่ยังจับพุทโธได้อยู่ครับ ปัญหาเหล่านี้เราควรจะทำอย่างไรให้เป็นไปตามธรรมชาติหรือไม่ครับ เพราะพอเกิดอาการเหล่านี้ขึ้นและมีอาการที่รุนแรงเมื่อตอนปฏิบัติแรกๆ ไม่เป็น พอช่วงนี้พอจับพุทโธได้ก็จะมีคำดำเกิดขึ้นในใจ (ดำพระพุทเจ้าดำพระอริยสงฆ์) ทำให้จิตใจผมรู้สึกหดหู่ หงุดหงิด ที่ไม่มีความตั้งใจที่จะดำ และยังคงรบกวนมากด้วย แต่คำเหล่านี้มันก็แทรกขึ้นมา ขอความเมตตาหลวงพ่อบุญแนะนำทางให้ด้วยครับ

๑. เรื่องอาการที่เกิดขึ้นกับทางกาย

๒. คำดำที่เกิดขึ้นจะมีวิธีแก้อย่างไรครับ

ตอบ : บังเอิญนะ คำถามที่ ๑ กับคำถามที่ ๒ มันมีอาการดำเกิดขึ้นเหมือนกัน แต่คำถามที่ ๒ เดี่ยวจะดูว่าเขาเคยเป็นแบบนี้แล้วเขาหายไปแล้ว แต่คนนี้เพิ่งมาใหม่

ที่นี้เพิ่งมาใหม่ เราจะบอกว่า ในการที่เวลาเรานั่งปฏิบัติแล้ว ครั้งละหนึ่งชั่วโมง มันมีอาการหาว อาการน้ำตาไหล กลืนน้ำลาย รู้ตัวว่าตัวงอ ต้องยึดตัวขึ้น

นี่พูดถึงว่าคนเวลาไม่ทำงานสิ่งใดมันก็ไม่มีความเป็นอุปสรรค แต่พอทำงานสิ่งใด บ้าง มันจะมีอาการรื้อรอยแปดพันเก้าในการที่เราจะเริ่มปฏิบัติ เขาเรียกว่าหัตถ์เดิน

มันเหมือนกับเด็กๆ เด็กๆ เวลาเด็กที่อายุสักปี เก้าเดือน ปีหนึ่ง เด็กมันจะหัดเดิน มันเริ่มคลานมาแล้วก็หัดเดิน เวลามันหัดเดินเตาะเตาะๆ ไป โดยธรรมชาติคนก็เดินได้ จิตก็เหมือนกัน จิตของคนที่ไม่ปฏิบัติ มันเหมือนกับเด็กทารกที่มันลุกขึ้นเดินไม่ได้ มันจะคลานของมันไป แบบว่าคลานไป กระเียบไปอยู่อย่างนั้นนะ มันลุกเดินไม่ได้

โดยธรรมชาติของสังคม สังคมไทย โดยธรรมชาติของจิตของมนุษย์ มันเป็นอย่างนั้นนะ เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง มนุษย์มีกายกับใจๆ หัวใจนี้สำคัญมาก แต่มันอาศัยร่างกายอยู่นี้ เวลาคิด คิดได้ร้อยแปดเลย แต่จะไป ร่างกายต้องไปนะ เราจะไปที่ไหนเราต้องเคลื่อนย้ายร่างกายนี้ไป มันจะไปถึงเป้าหมายที่จิตมันอยากจะไป แต่ความจริงจิตมันคิดไปร้อยแปด จิตมันคิดไปร้อยแปด จิตมันคิดไปทั้งนั้นนะ ฉะนั้น เวลาเราฝึกหัดๆ เราค้นหาจิตของเราไป

เวลาเขาบอกว่าเวลาเดินจงกรม เดินจงกรมร่างกายมันก้าวเดินอยู่ แต่เราเดินเพื่อให้สงบ นี่จิตสงบนะ เวลาเดินจงกรมอยู่นี้จิตมันละเอียดเข้ามาๆ

ตั้งแต่เริ่มต้นเดินจงกรมมันคิดไปร้อยแปด แต่เวลาเดินจงกรมเราก็หายใจเข้าลึกๆ หายใจออกลึกๆ ต้องพุทโธๆ ของเราไป เท่าก็เดินไปตามธรรมชาติของมัน นี่ธรรมชาติของมัน ร่างกายเคลื่อนไหวอยู่ ร่างกายเคลื่อนไหวอยู่แต่จะต้องการให้จิตมันสงบ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา

เพราะในการปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา เราต้องการสมาธิๆ เราต้องการสมาธิ ต้องการให้จิตมันสงบ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา เวลามันเริ่มขยับตัว มันจะรู้อะไรร้อยแปด มันรู้เห็นแสงต่างๆ เขว่ามันต้องสว่างไสว

เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด จิตเวลาเข้าสู่สมาธิ มันผ่องใส มันสว่างไสว อันนั้นมันสว่างไสวโดยมีสติสัมปชัญญะ โดยความมีวิมุติภาวะ

แต่ของเราความสว่างไสวๆ นี่มันออกรู้ ถ้ามันออกรู้ของมัน โดยที่ว่ามันเห็นแสง เห็นต่างๆ มันออกไปทั้งนั้นนะ เวลาการออกไปอย่างนี้มันส่งออก มันส่งออก แล้วพอส่งออกไป จะรู้

ขนาดไหนนะ รู้โดยที่ตัวเองไม่รู้ตัวเอง แต่ไปรู้ที่แสง แต่ถ้าเราพุทโธชัดๆ เรามีลมหายใจ กำหนดลมหายใจ ลมหายใจชัดๆ เวลามันเป็นสัมมาสมาธิ ไม่รู้อะไรเลย รู้ตัวเอง

สิ่งที่ออกไปรู้ๆ ทุกคนออกไปรู้ คนที่ประพฤติปฏิบัติส่วนใหญ่จะบอกว่า เราก็ภาวนามาตั้งนานแล้ว ไม่เห็นรู้เห็นอะไรเหมือนคนอื่นเขาเลย ไล่คนอื่นเขารู้นู่นรู้นี้

ใช้รู้นู่นรู้นี้มันจะเป็นภาวะ ไล่ที่มันไม่รู้อะไรเลย รู้แต่พุทโธ รู้แต่ลมหายใจ นั่นนะจะประเสริฐ

นี่พูดถึงว่าการหัตถ์เดิน เวลาผู้ที่ปฏิบัติใหม่ เวลาการหัตถ์เดินมันก็มีอุปสรรคไปเรื่อยแปดคูสิ เวลาที่ว่าหาวน้ำตาไหล

พอธรรมดาคนเรากิ่งวงนอนหาวนอนมาตลอดเวลาไม่ปฏิบัติ แต่เวลามาปฏิบัติ เวลา มันมาหาว จิตมันไม่รู้รู้อะไร มันจะรู้ตัวมันเอง พอสิ่งใดเกิดขึ้นมันจะฟังใจเลย การฟังใจ เราใช้คำว่า “แผ่นเสียงตกร่อง”

แผ่นเสียงตกร่อง ถ้าแผ่นเสียงมันตกร่องนะ แผ่นเสียงที่เขาใช้ เวลาเข้มมันอ่านตรงไหนที่เป็นร่อง มันจะไปตกร่องนั่นนะ โดยธรรมชาติมันก็คิดของมันอยู่โดยธรรมชาตินี้แหละ แต่ถ้ามันไม่ฟังใจนะ มันก็ไม่เก็บมาคิดเป็นภาวะ แต่ถ้าวันไหนมันฟังใจนะ พอภาวนาไปถึงตรงนี้ปั๊บ มันแสดงอาการตลอด พอแสดงอาการมันเลยกลายเป็นอุปสรรค

ทั้งๆ ที่เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกนะ จิตว่าง จิตผ่องใส ความผ่องใสนั่นคือผลวิบากที่มันรับรู้ มันมีความสงบระงับ

แต่ของเราผ่องใส ผ่องใสแบบสามล้อถูกหวย ไปตื่นตื่น ต้องผ่องใสๆ...ผ่องใสก็พระอาทิตย์ไ้ พระอาทิตย์แสงมันสว่างกว่าใครอีก ลองเข้าไปใกล้มันสิ ตายหมดเลย มันมีประโยชน์อะไร

ประโยชน์ ศิล สมาธิ ปัญญา ศิล สมาธิ ปัญญา เขาต้องการความสงบระงับ เขาต้องการปัญญานี้ ครูบาอาจารย์เราท่านสอน สอนเรื่องทำความสงบๆ พระ

กรรมฐานที่เขาทำนี่เขาทำความสงบ พอจิตมันสงบ สงบจนมันมีกำลังแล้วฝึกใช้ปัญญา

ไอ้ไปรู้ ไปรู้นี้ไปรู้อะไร มันไปรู้นั้นนะ คนที่หาเงินแล้วใช้จ่ายฟุ่มเฟือย คนคนนั้นจะไม่มีเงินออม คนที่รู้จักเก็บรู้จักออม คนนั้นเวลาทำงานไปแล้ว เงินออมจะใช้ประโยชน์ไปตอนแก่เฒ่า

นี่ก็เหมือนกัน เราภาวนาๆ เราสะสมของเราๆ ถ้ามันไปรู้ไปเห็นนั้นนี่คือการใช้จ่าย ไปรู้ไปเห็นอะไร แต่ถ้ามันจะเห็นตามความเป็นจริงของมันนะ จิตสงบแล้วมันเห็น มันสะท้อนกิเลส

ไอ้ที่มันเห็นโดยการสร้างภาพ ถ้าพูดภาษาโลกก็อุปาทานทั้งนั้นนี่ เห็นโดยอุปาทาน เห็นโดยความยึดมั่นถือมั่น แต่โดยธรรมชาติ ธรรมชาตินี้ เวลาคนปฏิบัติโดยแบบว่าความสุจริต เวลาปฏิบัติโดยความสุจริต เวลาจิตสงบแล้วไปเห็น พอไปเห็นขึ้นมา ด้วยความสุจริต เราไม่ได้คาดหมาย ด้วยความสุจริต เราก็จับพิจารณา ถ้าเป็นโดยความสุจริต พิจารณาแล้วมันต้องปล่อยวาง

แต่ถ้ามันเห็นอยู่อย่างนั้นๆ มันก็เหมือนเท้าเราไปเหยียบหนาม พอไปเหยียบหนามหนามมันตำเท้า มันจะเจ็บปวดอยู่อย่างนั้นนี่ นี่ก็เหมือนกัน ไปเห็นกายๆ อย่างนั้นนี่ มันเหมือนกับเราเท้าไปเหยียบหนามมา

เหยียบหนามก็ต้องบ่งหนามออก ไอ้ไปเห็นๆ มันติดอยู่อย่างนั้นนี่ มันไม่ใช่เห็นกายโดยสัจจะโดยข้อเท็จจริง ถ้าเห็นกายโดยสัจจะโดยข้อเท็จจริง มันไม่ใช่เหยียบหนามมา เพราะเหยียบหนามมันตำเท้ามา เดินไม่ได้หรอก แปล็บๆ อยู่อย่างนั้นนี่ ไอ้ก็เหมือนกัน “เห็นกายๆ” เห็นกายอะไร ไม่มีอยู่จริง

แต่ถ้ามีอยู่จริงนะ เราต้องบ่งหนามออกให้มันเป็นปกติ เราจะเดินไปไหนด้วยฝ่าเท้าด้วยความสมบูรณ์ เหยียบเท้าด้วยเต็มฝ่าเท้าด้วยปกติเลย แล้วถ้ามันรู้มันเห็น รู้เห็นยืนด้วย

ความมั่นคง ทำอะไรก็ได้ นี่ก็เหมือนกัน ทำความสงบ นี่หัตถ์เดินใจ ผีกหัตถ์มันก็ต้องเป็นแบบนี้ นี่พูดถึงว่าเริ่มต้น

ฉะนั้น พออาการเป็นอย่างนี้ไป สิ่งก็ตามมา เวลาสิ่งที่ตามมา “เพราะเกิดอาการเหล่านี้และมีอาการที่รุนแรงขึ้น เมื่อตอนปฏิบัติแรกๆ ไม่เป็น พอช่วงนี้พอจับพุทโธได้มันก็เกิดคำด่าขึ้นมา”

เวลาที่มันรุนแรงขึ้นมา พอปฏิบัติแรกๆ พอช่วงจับพุทโธได้ชัดๆ เข้าไป พอเข้าไปมันก็ไปเจอคำที่มันด่าขึ้นมา คำที่มันผรุสวาทขึ้นมาในจิต ใจกรรมนี่เป็นกรรมเก่า เพราะมันมีอยู่มาก มันมีอยู่มาก

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ บุญเพนิวาसानุสติญาณ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าระลึกอดีตชาติของท่าน ท่านบอกท่านเคยเป็นพระเวสสันดร นี่บารมี ๑๐ ทศ ท่านเคยเป็น เคยเป็นพระเตมีย์ใบ้ เคยเป็นๆ การเคยเป็นนั่นนะคือท่านสร้างสมบุญญานิกการ บารมี ๑๐ ทศ ๑๐ ชาติสุดท้าย นี่เวลาท่านย้อนของท่านไป นี่ยืนยันถึงวิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ย้อนกลับมาชีวิตมนุษย์ ชีวิตพวกสัตว์โลกเรานี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เมื่อชาติที่แล้ว เมื่อก่อนที่เราจะมาเกิดเป็นเรา เราทำอะไรมา การทำอะไรมา ถ้าคนทำคุณงามความดีมานะ มีมาก เราเจอมากนะ คนที่มีบุญญานิกการมา เขาคิดแต่เมตตา เขาคิดแต่ทำคุณงามความดีของเขา เขาคิดแต่เรื่องดีๆ เขาคิดเรื่องไม่ดีไม่ได้นะ แปลก เวลาเขาเห็นสังคมที่มีปัญหา เขาคูยกับเรานะ “เฮ้! หลวงพ่อ เขาคิดอย่างนั้นกันได้อย่างไร หนูไม่เข้าใจ เขาคิดอย่างนั้นได้อย่างไร” แต่ใจคนคิดอย่างนั้นมันคิดโดยปกติของมัน เห็นไหม นั่นนะพันธกรรมของจิต นั่นนะคือเวรกรรมเก่า

นี่เราจะย้อนกลับมาที่ว่าเวลาจิตมันเริ่มดีขึ้น มันจะมีคำผรุสวาทขึ้นมาในใจ ด่าพระพุทโธเจ้า ด่าพระอริยสงฆ์ ทั้งๆ ที่เราก็คือพรหมบุตร เราเกิดมาเป็นมนุษย์เกิดมาพบ

พระพุทธศาสนา ชาวพุทธๆ ก็เคารพบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่ทำไมจิตได้สำนึกมัน เกิดคำดำออกมาล่ะ

ถ้าเกิดคำดำออกมา มันก็เกิดจากเวรจากกรรม เกิดจากวิบากกรรมเดิม วิบากกรรมเก่าๆ ขึ้นมา ไม่ภพใดชาติใดมันก็มีสิ่งใดที่มันฝังใจมา พอฝังใจมา สัญญา **อวิชชาปัจจุชา สงขาร** **สังขาราปัจจุชา วิญญาน** สัญญาในปฏิสนธิจิต

กับสัญญาในชีวิตประจำวันเรา ในชีวิตประจำวันเรา นี่ สัญญาคือความจำได้หมายรู้ สัญญาคือการศึกษา สัญญาคือท่องหนังสือ ท่องหนังสือก็สัญญานะ เรียนหนังสือท่องมานี่ สัญญาทั้งนั้นนะ นี่คือสัญญาในภพชาตินี้ แล้วภพชาตินี้ก็ชีวิตหนึ่ง จนแก่จนเฒ่าจนตายไป ใส่อสัญญาชาตินี้ที่เราทำดีทำชั่วไว้มันก็จะตกผลึกลงไปใน**อวิชชาปัจจุชา สงขาร** มันตกผลึกลงไปในปัจจุชาการอันนั้นนะ ปัจจุชาการอันนั้นมันละเอียดกว่าสัญญาในชั้น ๕

ชั้น ๕ คือชีวิตประจำวัน ชีวิตมนุษย์เราในชั้น ๕ ชีวิตปัจจุบัน แต่ชีวิตปัจจุบันเวลามันเกิดตายๆ มันก็จะย่อยละเอียดไป ไปอยู่ใน **อวิชชาปัจจุชา สงขาร** ในอวิชชาคือความไม่รู้ในจิตได้สำนึกนั้น

พอจิตได้สำนึกนั้น เวลาภาวนา เริ่มต้นพอเกิดอาการเหล่านี้ขึ้น ถ้ามีอาการรุนแรงขึ้น ถ้าตอนปฏิบัติแรกๆ ไม่เป็น แต่พอช่วงนี้ผมจับพุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ มันดีขึ้น ละเอียดขึ้น พอละเอียดขึ้นมันก็ผ่านไปสู่อสัญญาอันละเอียดนั้น พอสู่อสัญญาละเอียดมันก็เกิดคำผรุสวาทออกมา

นี่มันเป็นวิบากกรรมไง เป็นวิบากกรรม สิ่งนี้มันเป็นแบบว่ามันเหมือนกับพันธุกรรมของจิต มันเหมือนลายนิ้วมือ ลายนิ้วมือไปปั๊มที่ไหนมันก็เกิดลายนิ้วมือ ใส่อพันธุกรรมของจิตมันฝังอยู่จิตได้สำนึกนั้นมันก็แสดงอาการออกมา แล้วเราจะแก้ไขอย่างไรล่ะ

นี่กรรมเก่า กรรมใหม่ไง เราแก้ไข เราอธิบายไว้บ่อยมาก แต่พวกถามนี่เขาไม่เคยไปดูของเก่าๆ ถ้าดูของเก่า เราตอบเรื่องนี้ไว้เยอะมาก

เวลาเราก่อนนั่งภาวนาหรือเราภาวนาเสร็จแล้ว เราจะอุทิศส่วนกุศล เจ้ากรรมนายเวร สิ่งนี้สิ่งที่เราเคยทำมา ผิดพลาดมา ตอนนั้นไม่รู้ ตอนนี้รู้แล้ว ขออโหสิกรรมต่อกัน ทำคุณงามความดี จะทำบุญกุศล มีคุณงามความดีขนาดไหน เราก็จะอุทิศส่วนกุศลให้กับความผิดพลาดให้กับเจ้ากรรมนายเวรที่มีเวรมีกรรมต่อกันมา อโหสิกรรม อโหสิกรรมมาตลอด มันก็จะไปอโหสิสิ่งที่เราเข้าใจผิดที่มันฝังอยู่ในใจ ค่อยๆ ผ่อนคลายมัน มันจะเริ่มเบาลงๆ ถ้ามันจะเกิดอาการ ผรุสวาท เกิดอาการด่าออกมา เราก็ตั้งสติไว้ แล้วขอโทษ ขอโทษ ขอโทษ วิธีแก้มันแก้แบบนี้ เพราะอะไร

เพราะมันเป็นของเดิม มันเป็นนามธรรม มันเป็นอดีต มันเป็นอดีตที่เราแก้ไขอะไรไม่ได้ มันไม่ใช่ปัจจุบันนี้ใช่ไหม ปัจจุบันนี้เรามีสติปัญญาอะไรที่ผิดพลาด อะไรที่ไม่ดี เราก็จะไม่ทำ เราจะทำสิ่งที่ดีๆ

แต่สิ่งที่ทำมาแล้ว สิ่งที่ทำมาแล้วนะ สิ่งที่ทำมาแล้วในปัจจุบันนี้มันเป็นวัตถุธาตุ มันชาติปัจจุบัน เราก็ควบคุมได้แค่นี้ แต่เราควบคุมสิ่งที่มันฝังอยู่จิตใต้สำนึกไม่ได้ เวลาจิตเราสงบไปมันจะเกิดอันนั้น มันจะเกิดสิ่งนั้นผุดขึ้นมา แล้วจะเกิดอาการอย่างที่ว่า แล้วเราก็ขอขมาลาโทษ ขอขมาลาโทษ นี่วิธีการแก้ วิธีการแก้ นะ แล้วมันจะเบาลง

แล้วถ้ามันไม่เบาลง เราก็ต้องแบบว่าภาวนาเราว่า มันเป็นบาปเป็นกรรมของเรา เราจะปฏิเสธไม่ได้หรอก แต่ที่ขออโหสิอันนี้มันเป็นการขอร้อง มันเป็นการชำระล้าง มันเป็นการชำระล้าง

เราจะไปปฏิเสธมัน วิธีแก้คือว่าเอายางลบลบออก ไม่มีหรอก มันฝังอยู่ที่ใจ พอฝังอยู่ที่ใจ เราก็ต้องขอร้อง ขอร้องเพราะอะไร ขอร้องเพราะปัจจุบันนี้เราเป็นพุทธะ พอจิตมันสงบเข้าไปแล้วเป็นผู้รู้ ผู้รู้ในหัวใจมันขอร้อง

สิ่งที่ปัจจุบันนี้เราเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันมีสติมีปัญญาที่จะสามารถจะแก้ไขอย่างนี้ได้ แต่ถ้าเราไม่ใช่ เหมือนกับลัทธิศาสนาอื่นเขาบอกว่ารอพระเจ้ามาพิพากษา ก็ต้องไปให้พระเจ้าแก้ไขใหม่

แต่นี้ไม่ใช่ ศาสนาพุทธไม่ให้เชื่อสิ่งใดทั้งสิ้น เชื่อผลของการประพฤติปฏิบัติ เชื่อปัจจัยตั้ง สันติภูมิจึงในหัวใจเราทั้งสิ้น เทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ ก็ลูกศิษย์พระพุทธเจ้าทั้งนั้น ถ้า เทวดา อินทร์ พรหมก็มีค่าเท่ากับเรา จิตหนึ่งเหมือนกัน เป็นผู้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเหมือนกัน เพียงแต่ว่าเขามีบุญกุศล ถึงเวลาวาระเขาไปเกิดเทวดา อินทร์ พรหมเท่านั้น เดียว เขาก็หมดวาระ เดียวก็ต้องหมดอายุขัย เขาก็ต้องเวียนลงมา เขาลงไปอยู่นรกอเวจี พอหมดเวรหมดกรรมเขาก็เวียนมา

นี่เราก็จะเวียนไป มีค่าเท่ากันนะ แต่มีใครเท่านั้นที่สามารถชำระล้างกิเลส มีใครเท่านั้นที่ทำลายอวิชชาในใจของตน มีใครเท่านั้นที่จะไม่เกิด ไม่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอีกแล้ว พ้นจากวัฏฏะ นี่พ้นจากวัฏฏะ พระพุทธศาสนาสอนที่นี้ไง แล้วมีสิทธิทุกคน เพราะจิตของพวกเรานี่แหละเป็นผู้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ที่เราทำอย่างนี้ได้มันก็จะพ้นจากนี้ไป

นี่พูดถึงว่าค่าเท่าไร ฉะนั้น “ทำให้ใจหดหู่ ทั้งๆ ที่ไม่มีความตั้งใจ และเคารพนับถือมาก”

แต่มันก็มีมา เห็นไหม นี่เป็นกรรมเก่า แล้วเราแก้ไขไป เดียวคำถามที่ ๒ จะตอบเรื่องนี้เหมือนกันเลย คำถามที่ ๒ ก็พูดเรื่องนี้แหละ นี่อารมณ์บ่ทใช่ไหม

ฉะนั้น คำถามว่า “๑. เรื่องอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกาย”

เรื่องอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกายมันเกิดได้ร้อยแปด อาการของร่างกายมันเกิดได้ทั้งนั้น ฉะนั้น เวลากายมันเกิดสั้นไหว กายมันเป็นอย่างไร

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติไปท่านบอกว่าโลกธาตุนี้หวั่นไหว คือร่างกายนี้หวั่นไหวไปหมดเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลงอายุสังขาร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม โลกธาตุนี้ไหวหมดเลย พญามงพญามารสิ้นสะเทือนไปหมดเลย สิ้นสะเทือน ๓ โลกธาตุเลย

แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาโลกธาตุมันไหวนี้ไหว คือร่างกายมันสั่นคลอนนะ หัวใจนี้ไหวหมดเลย ดูหลวงตาท่านบอก ขณะจิตของท่านมันไหวนี้ไหว เวลาขณะจิตของอาจารย์สิงห์ทองเรียบๆ ไปโดยความนุ่มนวล

นี่มันอยู่ที่เวรกรรมของสัตว์ มันอยู่ที่อำนาจวาสนาบารมีของคน อำนาจวาสนาบารมีของคนไม่เท่ากัน ถ้าคนที่อำนาจวาสนาบารมีใหญ่โตอย่างเช่นหลวงตา ท่านบอกเวลาของท่านนะ เวลากิเลสมันขาด โลกธาตุนี้ไหวหมดเลย หัวใจนี้ไหวหมดเลย รุนแรงมาก แต่ครูบาอาจารย์บางองค์นุ่มนวล นุ่มนวล ใ้่นี่คือขณะจิต

นี่พูดถึงว่า นี่เขาบอกว่าอาการของกาย

อาการของกาย อย่างพวกเรามันต้องใช้ช็อตไฟฟ้า มันไม่ไหวก็ใช้ไฟฟ้ามันช็อตให้มันไหวขึ้นมาเลย สะเทือนเลย อันนี้มันไหวด้วยช็อตไฟฟ้าไง คนเรามันกำลังจะตาย มันใช้ไฟฟ้ากระตุกเลย ใ้ไหวอย่างนี้ใครๆ ก็ไหว นักโทษยิงไหวยะอะใหญ่เลย

คำว่า “สิ่งนี้มี” ครูบาอาจารย์ท่านบอก เวลาหลวงตาท่านพูด พูดถึงว่าพระที่สิ้นกิเลสแล้วมันก็ใช้ชีวิตประจำวันนี้แหละ แต่ถ้ามีสิ่งใดเกิดขึ้น สติสัมปชัญญะสมบูรณ์ จะตกใจอะไร จะมีสิ่งใด มันเป็นสัญชาตญาณ แต่หัวใจไม่กระเพื่อม แต่ของเราเจออะไร เราก็สัญชาตญาณเหมือนกัน แต่อู้ฮู! หัวใจนี้หายไปเลย ตกใจหมดเลย ใจไม่รู้ไปอยู่ที่ไหนเลย เห็นไหม มีกิเลสกับไม่มีกิเลสมันต่างกันตรงนี้ แต่กายกับใจเหมือนกัน

นี่พูดถึงเวลากายกับใจเหมือนกัน เพียงแต่ว่าเวลาอาการอย่างนั้นเราก็พยายามจะเทียบเคียง แล้วมันไม่เป็นหรอก

ฉะนั้นบอกว่า เรื่องอาการที่เกิดทางกาย

อาการที่เกิดทางกายมันเป็นโดยแบบว่าโดยทางวิทยาศาสตร์ เห็นไหม เวลาคนเรา เวลาสิ่งใดเขาก็ใช้เทคโนโลยีแก้ไข นี่พูดถึงเรื่องของร่างกาย

แต่ถ้าเป็นเรื่องของจิตใจนะ มันจะเป็นอย่างไรตั้งสติไว้ พุทโธไว้ กำหนดลมหายใจไว้ แล้วตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้ ถ้าจิตมันลง มันจะเป็นทำไหนดไม่สำคัญ เราปฏิบัติเพื่อหัวใจ

เราปฏิบัติกันนี่เราค้นหาจิตของเรา เราไม่ได้ค้นหาร่างกายของเรา ร่างกายมันจะนอนอยู่ไหนก็เรื่องของมัน เวลาจิตออกจากร่างไปแล้ว ร่างกายก็เหมือนท่อนฟืนนั่นแหละ แต่ถ้ามันมีหัวใจ มันหยาบ ละเอียด ถ้ามันปฏิบัติใหม่ๆ มันก็มีอุปสรรคอย่างนี้ ต่อไปมันจะดีขึ้น

นี่พูดถึงร่างกายนะ อาการทางกาย อาการทางกายมันเป็นไปได้อะไรแปลก เวลาเส้นมันพลิกอย่างนี้ มันกระตุกได้ทั้งนั้นนะ ฉะนั้น เวลาเราจะเอาจริงๆ คือเราจะรักษาหัวใจของเรา เพียงแต่ว่าผู้ปฏิบัติใหม่หัตถ์เดินมันก็ตื่นเต้น หัตถ์เดินมันก็รื้อแปด พอทำไปๆ เดี่ยวมันเริ่มเป็นปกติ

“๒. คำดำที่ที่เกิดขึ้น จะมีวิธีแก้ไขอย่างไรครับ”

มีวิธีแก้ไขที่เราบอกไปแล้ว เราบอกไปแล้ว ให้ขอขมาลาโทษ เวลาก่อนภาวนา ภาวนาเสร็จแล้ว เวลาจะแผ่เมตตา อุทิศส่วนกุศลตั้งแต่ตอนนั้น เวลาสวดมนต์ เวลาทำบุญ เวลาทำบุญ เวลาเราทำบุญกุศล เวลาอุทิศส่วนกุศล นั่นล่ะตรงนี้แก้ไขๆ

มันเป็นเหมือนคนที่สารภาพผิด เป็นคนที่เคยทำความผิดมาแล้วสำนึกตน มันเหมือนกับคนทำผิดแล้วสำนึกผิด เดี่ยวสำนึกบ่อยๆ เข้า จนมันแบบว่าจางไปๆ ก็หายไประยะหนึ่งเหมือนเช่นคำถามนี้ อันนี้จบนะ

ถาม : เรื่อง “มาขอคำแนะนำสั่งสอนจากพระอาจารย์ครับ”

กราบนมัสการอาจารย์ครับ ผมคือคนที่เคยมีคำหยาบต่อพระรัตนตรัย ที่เคยส่งคำถามถึงอาจารย์ครับ ตอนนี้นำสมาธิไม่ค่อยหน้าครับ แค่มืดอยู่ในนิตหน้อย และจิตแทบจะไม่เคยลง

ครับ เนื่องจากมีสิ่งที่มีมากระทบกระเทือนใจเป็นอย่างมากครับ คือคุณพ่อผมเพิ่งเสียชีวิตเมื่อ ๒ อาทิตย์ก่อนครับ เป็นช่วงเวลาที่ถูกซัดจริงๆ ครับ เห็นความทุกข์ซัดมากๆ พอคิดถึงก็สะเทือนใจ น้ำตาไหลตลอดครับ เหมือนตกอยู่ได้อำนาจของสัญญาอดีตครับ

ช่วงนั้นใจมีแต่ความขุ่นมัว พยายามใช้ปัญญาอบรมสั่งสอนตัวเอง แต่ช่วงนั้นเข้าใจถึง คำสอนของท่านอาจารย์เลยครับว่า พอจิตยังไม่มีสงบ เวลาใช้ปัญญาแทบจะแก้ไขใจอะไรไม่ค่อยได้เลยครับ

ปัจจุบันผ่านมา ๒ อาทิตย์แล้ว เริ่มทำใจได้ครับ ถ้าคิดถึงพ่อจะมีความร้อนขึ้นมาในใจครับ แต่ก็พยายามกำหนดรู้ ดูตาม และพยายามเอาพระธรรมมาสอนใจอยู่ตลอดครับ ทุกวันนี้ก็ใช้การเสียชีวิตของพ่อเป็นเหตุหมั่นทำบุญกุศลมากขึ้นกว่าทุกที่ครับ ตอนนี้มีโอกาสที่จะอุปสมบทครับ

ตอนแรกคิดว่าอยากไปวัดป่าสันติพุทธาราม หวังให้พระอาจารย์เมตตาอบรมสั่งสอน แต่คุณแม่และคนรอบข้างไม่ยอมให้ไปไกล (ผมอยู่จังหวัดเชียงใหม่ครับ) ตอนนี้ได้บวชวัดป่าที่เชียงใหม่ครับ

ก่อนบวชนี้ผมจึงขอคำแนะนำสั่งสอนจากพระอาจารย์เพื่อเป็นหลักใจในการประพฤติปฏิบัติและการต่อสู้กับกิเลสในใจของตนต่อไปครับ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : นี่คำถามนะ อันนี้เขาบอกว่าเขาเคยมีคำหยาบ คำหยาบที่เกิดขึ้นในใจ เมื่อก่อนเขาก็ถามมา ใ้คำหยาบ คำหยาบที่เกิดขึ้นในใจ

ไอ้กรณีนี้มันเป็นนิสัยเรา มันเป็นจิตใต้สำนึกของเรา อันนี้มันเป็นกรรมเก่าเวรกรรมที่เราสร้างมา อันนี้มันเป็นสิ่งอดีตที่เราแก้ไขอะไรไม่ได้ แต่ในปัจจุบันนี้ ที่ในปัจจุบันสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วถ้ามันมีสิ่งใดที่มันเป็นอุปสรรค เราก็เวรยอมระงับด้วยการไม่จงเวรตามแบบที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน

แล้วกรณีคนที่มันเป็นอย่างนี้เป็นหลายคนมาก เป็นเยอะ แม้แต่พระก็มี แล้วเวลาแก้ไขก็แก้ไขอย่างนี้ บางคนก็หายไปแล้ว บางคนก็ดีขึ้น

อย่างเช่นคำถามคนแรก ไม่เคยปฏิบัติ ไม่เคยสิ่งใดก็ไม่รู้ไม่เห็น แต่พอมาปฏิบัติขึ้นมาพอจิตมันลงไปถึงพื้นฐาน มันก็สิ่งนี้ผุดขึ้นมา แล้วถ้ามีโอกาส มีวิธีการแก้ไข เวรกรรมมันก็เบาบางลงๆ นี่สิ่งที่เราแก้ไข เราแก้ไขด้วยการปฏิบัติ เราแก้ไขด้วยตัวของเราเอง เราไม่ได้แก้กรรมแก้กรรมโดยที่เราต้องไปทำพิธีกรรมอะไรทั้งสิ้น เราแก้ด้วยการประพฤติปฏิบัติ เราแก้กรรมด้วยการสำนึกผิด เราแก้กรรมด้วยสติด้วยปัญญา

บุคคลที่ ๒ เขาเคยเป็นอย่างนี้ๆ แล้วเขาได้แก้ไขแล้ว แล้วดีขึ้น จนปัจจุบันนี้หายแล้วก็มี แล้วคนที่เขามาหาเรา คนที่เป็นอย่างนี้หลายคนมาก แล้วเวลาแก้ไขๆ เขาบอกว่าจบสิ้นแล้วหายจากใจของเขาก็มี แต่คนที่เวลาเขาเป็นขึ้นมาเขาบอกเขาทุกข์มากนะ

เขาเคยมาที่นี่ เขาบอกว่าถ้าอยู่ไกลๆ ห่างไกลไม่ค่อยคิดเท่าไร ยิ่งเข้ามาใกล้มันยิ่งคิดแรง มันยิ่งต่อต้านรุนแรงมาก สุดท้ายแล้วเขาก็ขอขมาลาโทษ เขาพยายามสำนึกผิดต่างๆ แล้วก็หายไปดีขึ้น คนที่ไม่หายไปก็เบาบางลงๆ เห็นไหม กรรมมันอยู่ที่การกระทำ

แล้วมันก็เหมือนกับทางโลก มีอาการอาฆาตมาดร้าย มีการฝังใจ ตรงนี้มันฝังอยู่ที่ใจ ใ้พวกนี้เวลามันคลายออกมา มันเป็นพิษเผาตัวเองทั้งนั้นนะ อาฆาตมาดร้ายใครนะ มันเผาตัวเองทั้งนั้นนะ มันไม่ไปเผาคนอื่นหรอก แล้วถ้ามันพิจารณาจนมันเบาบางลงได้ มันก็เป็นประโยชน์กับเราอย่างนี้ นี่พูดถึงว่าสิ่งที่มันเป็นมากับเราเนาะ

ไ้ นั่นพูดถึงว่าเวลาเราฝึกหัดของเรา ถ้าฝึกหัดแล้ว ฝึกหัดเดิน ฝึกหัดเดินจะมีอุปสรรค ฝึกหัดเดินแล้วมันจะต้องแก้ไขให้เราเดินเป็นปกติให้ได้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะมาประพฤติปฏิบัติของเรา เวลาปฏิบัติแล้วมีสิ่งใดเราต้องแก้ไขของเรา เราแก้ไขของเรา

คนที่มีอำนาจวาสนาบารมีเขาสร้างของเขามานะ เขาปฏิบัติแล้วสงบเลย ปฏิบัติแล้วเขาฝึกหัดใช้ปัญญาไปได้เลย อันนั้นเพราะเขาได้สร้างบุญญาธิการมา คำว่า “สร้างบุญญาธิการมา” คือชาติต่างๆ เขาได้สร้างของเขามา เราทำมาเองทั้งนั้น จะดีจะชั่ว เราทำมาเองทั้งนั้น

เวลาทำมาเอง ในชาติปัจจุบันนี้ประชาธิปไตย ทำไมเกิดมาไม่เท่ากัน ทำไมเกิดมาไม่เหมือนกัน

มันไม่เหมือนกันเพราะกรรมของเอ็งนะสิ มันไม่เหมือนกันเพราะใครละ มึงจะไปโทษใคร ก็เอ็งทำมา มันทำมาทั้งนั้นนะ พอทำมาแล้วมันเป็นประโยชน์ใช้ใหม่ เป็นประโยชน์ เป็นโทษ เราก็ทำมา

แต่ชาติปัจจุบันเราเกิดเป็นมนุษย์นี่ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ไง เราเกิดเป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าสอนความจริงนะ เพียงแต่เราปฏิบัติความจริงได้มากได้น้อยแค่นั้น นี่ปฏิบัติขึ้นมา เวลามันแก้ไขได้ มันก็จบไป

นี่เขาก็บอกขอบคุณ ขอบคุณว่า สิ่งที่มีมันเคยทุกข์เคยยากมันก็จบไป แต่ในปัจจุบันนี้อยากประพฤติปฏิบัติ แต่ตอนนี้ปฏิบัติได้น้อยแล้วยังมีการสูญเสียจากคุณพ่อ พ่อเสียไป มันเลยยิ่งทำให้ใจหวนไหว

ใจหวนไหวมันก็อาศัยสิ่งนั้น ถ้าเห็นสิ่งนั้น ถ้าคนมีสติปัญญานะ เพราะเวลาพระเจ้าไปงานศพชักผ้าบังสุกุลๆ ก็เพราะนี่แหละ เพราะพระสมัย์พุทธกาลเวลาคิดรักเขา แล้วเวลาคิดรักเขา เวลาเขาตายไป พระพุทธเจ้าบอกว่าอย่าเพิ่งเผาศพนั้นนะ แล้วพาพระนั้นไปดูใจ นี่รักไหม รักซากศพไหม ที่เนาพะอยู่นั้นนะ เขาไปพิจารณาของเขานะ จนเป็นพระอรหันต์เลย ก็เลยเป็นประเพณีของชาวพุทธเราไง ถึงเวลาไปชักผ้าๆ ชักผ้าก็เพื่อไปพิจารณาบังสุกุลใจ

ไอ้เนี่ยพ่อตาย พ่อตายมันยิ่งใกล้ชิดใหญ่ ถ้าพ่อตายยิ่งใกล้ชิด เวลาพ่อตาย พ่อตายไปแล้ว ภาษาเรานะ เดี่ยวเราก็ตาย นี่พ่อตายก่อน ถูกต้องนะ ปู่ย่าตายายตาย แล้วก็พ่อแม่ตาย แล้วก็ลูกตาย แล้วก็หลานตาย มันจะตายไปหมดนะ นี่เวลามันตายเป็นชั้นไป

ฉะนั้น ถ้ามันคิดได้ มันก็เอามาเตือนหัวใจเราได้ เอามาเตือนเราไง เอามาเตือนเรา เห็นไหม ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถ้าชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด สิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับเรา

สิ่งที่เราทำหน้าที่การงานกันนี้เพื่อความมั่นคงของชีวิต ความเลี้ยงดูชีวิตนี้ไง แต่ดีและชั่ว บุญและบาป มันจะติดหัวใจนั้นไป ความลับไม่มีในโลก ใครทำบาปก็ได้บาป ใครทำบุญก็ได้บุญ แล้วถ้าใครประพฤติปฏิบัติเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิริโก มีสติ

เวลามันพุ่งซ่าน มันพุ่งซ่านมันทุกซ่ยกนัก เวลาที่มีสติ สติสมบุรณ์ สติสมบุรณ์ ความพุ่งซ่านหายหมดเลย เห็นไหม มันเป็นปัจเจกตั้ง เวลามันพิจารณาไป จิตสงบแล้ว ถ้ามันยกขึ้นวิปัสสนา เพราะจิตมันรู้ จิตมันเห็น จิตเป็นคนทำ มันทำกับมือ จิตทำเองมันต้องรู้เองสิ เวลาปัจเจกตั้ง สันตสิริโก มันคาย มันปล่อย โอ้ย! ชัดเจน เวลามันขาด เวลามันขาดไป อุกุปปธรรมๆ นั้นนะ

สพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา แต่ผลของมันไม่ใช่อนัตตา ผลของมันเป็นเรื่องของเรา ผลของมันคงที่ตายตัว อุกุปปธรรม อุกุปปธรรม ถ้ามันเป็นจริง ถ้าเป็นจริงเป็นจริงอย่างนี้ นี่พูดถึงว่าเวลาปฏิบัติมันจะปฏิบัติอย่างไร เวลาหัดเดินเราก็ฝึกหัดของเรา มีอุปสรรคมากน้อยแค่ไหนก็แก้ไขของเราไป เห็นไหม

ฉะนั้นบอกว่า เพราะว่าพ่อเสียชีวิตไปถึงมีโอกาสได้บวช เวลาจะบวชแล้ว จะบวชวัดป่าแถวบ้านเกิด ถ้าแถวบ้านเกิดนะ “ก่อนบวชนี้ผมขอคำแนะนำจากท่านอาจารย์ว่าจะมีหลักใจอย่างไร”

เวลาบวชขึ้นมา เวลาบวชมันก็มีอุปชฌาย์ มีอุปชฌาย์มีอาจารย์ขึ้นมา เวลาเขาบวชไปแล้ว ที่วัดไหนเขามีการประพฤติปฏิบัติอย่างไร เราก็ต้องทำตามกติกาก่อนที่วัดนั้น สังฆะ เวลาสงฆ์ การปกครอง สงฆ์ก็เป็นใหญ่ ถ้าสงฆ์เป็นใหญ่ เราปฏิบัติเราก็ศึกษา

ถ้ามีหนังสือประวัติหลวงปู่มั่น ประวัติหลวงปู่มั่น ปฏิปทาหลวงปู่มั่น ปฏิปทาสายกรรมฐาน อ่านก็ได้ เพราะในปฏิปทาฯ วิธีการนั่งสมาธิ หลวงตาท่านสอนไว้หมดแล้ว วิธีการนั่งสมาธิของพระกรรมฐาน วิธีการเดินจงกรมของพระกรรมฐาน พระกรรมฐานเขาเดินจงกรมอย่างไร นั่งสมาธิอย่างไร เราอ่านเป็นแนวทาง

เราอ่านแล้วเราจะเข้าใจอย่างนั้นหมดเลย แล้วเราจะแจ่มแจ้ง ไม่มีทาง ใ้มันมันเป็น เพราะว่า หลวงปู่มั่น เจ้าของประวัติท่านเป็นพระอรหันต์ หลวงตาพระมหาบัวท่านเป็นคนเขียนประวัติหลวงปู่มั่น ท่านก็เป็นพระอรหันต์ เวลาเป็นพระอรหันต์ ท่านเข้าใจทะลุปรุโปร่ง ท่านก็เขียนแนวทางให้ปุ่ชุนอย่างพวกเราเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ปุ่ชุนอย่างเราจะปฏิบัติ แล้วจะปฏิบัติแบบพระอรหันต์ แบบเข้าใจ มันไม่มี มันต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดปัญญาขึ้นมา

ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา แล้วด้วยการบริหารจัดการของเรา ด้วยการฝึกหัดใช้ปัญญา เขาเรียกว่ามรรค เวลามรรคมันหมุน มรรคมันหมุนไป เวลาปัญญาที่มันหมุน มันหมุนของมัน ปัญญาเป็นความจริง

ใ้ปัญญาอย่างเราเขาเรียกสุตมยปัญญา ปัญญาอย่างนี้คือปัญญาการศึกษา เหมือนเด็กๆ นักวิทยาศาสตร์ สุตมยปัญญา ปัญญาการค้นคว้าศึกษา สุตมยปัญญา ปัญญาจากสมองไง ปัญญาจากสัญชาตญาณนี่ไง ปัญญาอย่างนี้เขาเรียกโลกียปัญญา

สุตมยปัญญา โลกียปัญญา ฝึกหัดๆ ไป โดยมีสัมมาสมาธิ พอจิตมันดีขึ้นไป เขาเรียกจินตมยปัญญา ถ้าจินตมยปัญญา เพราะสัมมาสมาธิ จินตมยปัญญามันมหัศจรรย์ของมัน มหัศจรรย์ในใจ โอ้ย! นั่นจินตนาการทั้งนั้นนะ

จิตสงบแล้ว จิตสงบแล้วถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เวลาจับต้องได้ เวลา
มันเกิดจิตสงบแล้ว จิตสงบ มิติ มิติที่มีมิติทางโลก มิติ เพราะภาพสวรรค์ ภาพชาตินี้มิติหนึ่ง เวลา
ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ มันจะไปล้างตัวมันเอง แล้วเวลามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง
นี่ไง นี่อริยสัจ อริยสัจเพราะจิตสงบ จิตหนึ่ง จิตที่มีกำลังเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง
พอมันจับต้องได้ นี่พอจับต้องได้

นี่จับตก จับหล่น จับที่พิจารณาไม่ได้ พิจารณาไม่ได้คือก้าวเดินไม่ได้ คือทำวิปัสสนา
ไม่ได้

**วิปัสสนาคืออะไร วิปัสสนาคือปัญญาการรู้แจ้ง รู้แจ้งในอะไร รู้แจ้งในความโง่
ของตนไง รู้แจ้งในความเห็นผิดใจ รู้แจ้งในใจอันนี้ไง ถ้ารู้แจ้งในใจอันนี้มันจะเป็น
ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญานี้คือมรรค นี่อริยสัจมันเกิด มันเกิดอย่างนี้ไง แล้ว
มันเกิดนี่ไง นี่มันอยู่ในปฏิบัติหลวงปู่มั่น ปฏิบัติพระธุดงค์กรรมฐาน**

เพราะเจ้าของประวัติ คือหลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์ ประวัติของท่านตั้งแต่เริ่มต้น
ท่ามกลาง ที่สุด สมบูรณ์แบบ แล้วผู้ที่จดจารึกต้องเป็นพระอรหันต์ ถ้าไม่เป็นพระอรหันต์มันจับ
ต้นชนปลายไม่ได้

อย่างพวกเราในปัจจุบันนี้อ่างพุทธพจน์ๆ

พุทธพจน์นี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะ พุทธพจน์เป็นคำสั่งสอนของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สุดยอด แต่ปุณฺณ ปุณฺณคนหนา อวิชชามันไปศึกษา ใ้พวก
เราใ้พวกมีดบอด มีดบอดไปท่องจำ ท่องจำแล้วก็อ้างพุทธพจน์ๆ

นี่ไง เพราะมันไม่ใช่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ถ้าเป็นพระสารีบุตร พระโมคคัลลา
นะ กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดกันสื่อสารกันเข้าใจทะเลาะไปรู้งไร

นี่ก็เหมือนกัน ประวัติหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นี่เป็นพระอรหันต์ หลวงตาพระมหาบัว
ท่านก็เป็นพระอรหันต์ เวลาท่านเขียนออกมามันถึงแจ่มแจ้งชัดเจน ตรงต่อธรรม ตรงต่อสัจจะ
ความจริง

แต่เราไปปฏิบัติเถอะ งงๆ อ่านแล้วก็คิดว่าจะเข้าใจ คิดว่าจะเข้าใจนะ พอจะเริ่มเดิน
จงกรม เอ๊ะ! พอเอ๊ะ! หายหมดเลย ใ้ที่เข้าใจๆ หายเกลี้ยงเลย เรียงลำดับไม่ถูกเลย

แต่เดินจงกรมเถอะ นั่งสมาธิไปเถอะ พยายามฝึกทวนดูแลรักษาไป มันดีขึ้นๆ อ้อ! มัน
ชักเข้าใกล้ ชักเข้าใกล้ ชักดีขึ้น ชักเข้าใกล้ ชักจะเหมือน ชักจะเหมือนเจตนาอันนั้น

**เขาเรียกว่าปัจฉัตตัง สันทิฏฐิโก มันต้องรู้แจ้งในการปฏิบัติ มันต้องรู้แจ้งจาก
การฝึกฝน จากการกระทำ มันไม่ใช่รู้แจ้งจากการท่องจำ การศึกษา ไม่มี**

การศึกษา การท่องจำเป็นสุตมยปัญญา เป็นปริยัติ เขาศึกษามาให้ปฏิบัติ การศึกษานี้
ศึกษามาเป็นแนวทางแล้วให้มันฝึกหัดตัดแปลงตนเอง การศึกษามาๆ ฝึกหัดตัดแปลงทำจิต
ของตนให้ตรง ทำจิตของตนให้เข้าสู่สังขารธรรม

ศึกษามาเพื่อฝึกหัด ไม่ใช่ศึกษามาเพื่อของเรา ไม่ใช่ว่าศึกษามาเพื่อรู้ ไม่ใช่ รู้ไม่มี
เพราะอวิชชา เพราะปุถุชนรู้ไม่ได้ ปุถุชนคนหนามุมมองทัศนคติรู้ตามนั้น รู้ตามทัศนคติของตน
รู้ตามมุมมองของตน ไม่ใช่รู้แจ้ง ไม่ใช่รู้จริง

ถ้ารู้จริงต้องจิตสงบก่อน จิตสงบก่อน เพราะว่าใ้มุมมองทัศนคติมันจะหมดไป สมาธิ
เป็นสากล สมาธิเป็นสากล พอคนได้สมาธิเขาถึงติดสมาธิใจ “อ้อ! นิพพานเป็นอย่างนี้เอง” วุฒิ
ภาวะแค่นั้น พอจิตสงบ “อ้อ! นิพพานเป็นเช่นนี้เอง”

มึงยังพูดอยู่นี้ นิพพานห่าอะไร สมาธิไม่สมาธิ เอ็งยังพูดอยู่นี้ มันจะเป็นนิพพานได้
อย่างไร ตัวตนเอ็งชัดๆ อยู่ที่นี่

“อ้อ! นิพพานเป็นเช่นนี้เอง”

ใ้ตอตัวนี้มันคร่อมอยู่ มันจะเป็นนิพพานไปได้อย่างไร นี่ไง มันถึงไปติดใจ

แต่ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ มันจะฝึกหัดใช้
ปัญญา ฝึกหัดตัดแปลงแก้ไข ทำซ้ำ ทำแล้วทำเล่า ตทังคปหาน ทำแล้วดีขึ้น ทำแล้วพัฒนาขึ้น

เกิดจากการกระทำ เกิดจากการฝึกหัด เกิดจากมรรค แล้วมรรคมันจะหมุนของมันเป็นจริงของมัน โอ้ย! มหัศจรรย์มาก

อันนี้คำถามว่า “ผมจะบวช แล้วจะทำอย่างไร”

เรามันอยู่ไกลกันไง เขาอยู่ถึงเชียงใหม่ เราอยู่ราชบุรี มันก็เลยบอกว่าฝาก ฝากไปว่า ถ้ามันมีก็ปฏิบัติพระรัตนตรัยฯ ประวัติหลวงปู่มั่น ประวัติหลวงปู่เสาร์ ประวัติครูบาอาจารย์ ท่านปฏิบัติมาเป็นการยืนยันว่าท่านเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

ฉะนั้น ในการฝึกหัด ร่องรอยในการฝึกหัดของท่าน เรายึดเป็นแบบอย่างได้ เรายึดได้ เป็นแบบอย่างการก้าวเดินแบบครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านทำแล้วประสบความสำเร็จตามความเป็นจริง

แต่ต้องคือที่อื่น เรายังไม่เห็นมีนะ เห็นมีแต่คนปฏิบัติกันเยอะแยะแต่เป็นพิธีงั้น ทำให้มันครบสูตรเป็นพิธี แล้วจิตนี้มันมหัศจรรย์ พอทำอะไรแล้วจิตมันก็คิดว่ามันจะประสบความสำเร็จทั้งนั้นนะ ส่วนใหญ่แล้วทำพอเป็นพิธี

หลวงตาท่านใช้คำนี้ เขาทำกันพอเป็นพิธี พอได้เดินจงกรม พอได้นั่งสมาธิกัน แล้วจิตมันก็คาดหมายกัน นิพพานทั้งนั้น ไม่มีอยู่จริง ถ้ามีอยู่จริง มันต้องการกระทำที่มันรู้มันเห็น มันเป็นปัจเจกตั้ง สันทิภูริโก แล้วไม่สงสัย

หลวงปู่มั่น หลวงตาท่านบอกว่า หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการทั้งชีวิตท่าน ท่านไม่เคยบอกว่าท่านสำเร็จอะไรเลย เห็นไหม คนสำเร็จจริงมันแก้ไขในหัวใจจบสิ้นแล้ว ไม่มีอะไรเป็นความลึกลับสงสัย ไม่มีอะไรเป็นเครื่องทำให้อยากพูดอยากอวด ไม่มีเลย มันเป็นความจริงใจ ถ้าความจริงเป็นความจริงอย่างนั้น

แต่ใช้ที่พูดพอเป็นพิธี โอ้โฮ! มันจินตนาการ มันอธิบายร้อยแปด “พุทธพจน์นะ ตรงพระพุทธเจ้าเป็ยะเลย” แต่มีกิเลสขี้กลางอยู่เต็มไปหมดเลย แต่มันไม่รู้ไม่เห็น แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ ถ้าตามความเป็นจริง

นี่พูดถึงว่า “ก่อนบวชนี้ผมจะขอคำแนะนำคำสอนจากท่านอาจารย์เพื่อเป็นหลักใจในการประพฤติปฏิบัติ”

นี่เป็นหลักใจ เราตั้งสติฝึกหัดของเรา ใครมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน บวชแล้วนะ คีล ๒๒๗ เห็นไหม มันเป็นโอกาสทองนะ เวลาเราเป็นฆราวาสคีล ๕ คีล ๑๐ ถ้าบวชเป็นเณรคีล ๑๐ ถ้าบวชเป็นพระก็คีล ๒๒๗ เวลาที่มีศีลมีธรรมมันก็เหมือนคนที่มีสนามฝึกซ้อมที่มั่นคงแข็งแรง สนามที่ดี เวลาคนทำงานๆ เขาอยากมีหน้าที่ อยากมีตำแหน่งการทำงาน

ไอ้บวชเป็นพระๆ พระเป็นนักรบ บวชมาแล้วบิณฑบาตฉันแล้ว ๒๔ ชั่วโมงได้ต่อสู้กับกิเลสทั้งหมดเลย เรามีโอกาสแล้วใส่เต็มที่เลย

แต่ส่วนใหญ่ทางโลกเขาบอกว่าบวชพระบวชไปพักผ่อน บวชเพื่อไปพักผ่อนนะ เวลาทำงานนี้เหนื่อยนัก บวช ๓ เดือนเพื่อจะไปนอนพักผ่อน

ไอ้โฮ! โอกาสอย่างนี้มึงหาที่ไหน โอกาสคนหนึ่งเกิดชาติหนึ่งได้บวชหนหนึ่งเกิดมาบวชแล้วหน้าที่การงานของตัวเองทำไมไม่ทำ

คีล ๒๒๗ นะ คีลมันมาก คีลใหญ่โตอย่างนี้ เราควรจะมีเข้มแข็ง ควรจะจริงจัง ควรจะทำให้มันเกิดผลขึ้นมา เหมือนกับเรามีโอกาสแล้วเราต้องคว้าโอกาสนั้นไว้ทำประโยชน์เพื่อหัวใจของเรา

นี่พูดถึงว่า ถ้าผมบวชแล้วผมควรทำอย่างไรนะ

ศึกษาของเรา คั่นคว่าของเราเพื่อประโยชน์กับเรา นี่พูดถึงผู้บวชใหม่ ฝึกหัด หัดเดิน หัดเดินให้ได้ หัดตั้งตัวให้ได้ แล้วเราจะเจริญรุ่งเรืองในบริษัท ๔ เอวัง